

การประดิษฐ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าเพื่อเพิ่มมูลค่า ในการออกแบบ

Decorating of Lamp Production with Embroidery Technique to Increase the Value of Design

ธรรมรัตน์ จรูญชนม์^{1,*}, ศุภาสิ วังษ์ทองดี² และอมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์^{3,*}
Thammarat Jaronchon^{1,*}, Supasee Wongsathongdee² and Amornrat Anunvrapong^{3,*}

รับบทความ 25 พฤศจิกายน 2562 แก้ไข 21 เมษายน 2563

ตอบรับ 23 เมษายน 2563

Received 25 November 2019 Revised 21 April 2020

Accepted 23 April 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยการประดิษฐ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติ 3 รูปแบบ ทำการประเมินเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้คำถามปลายเปิด ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพรูปทรง 3 มิติ รูปแบบที่ 1 เนื่องจาก มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สร้างเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย ทำการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย นำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์งานปักผ้าไทย จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ พบว่า ด้านการออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจขนาดระหว่างลดลดาบกับโคมไฟมากที่สุด

¹สาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ 10120

¹ Program of Thai Wisdom Product Development, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok e-mail: jaronchon.a@mail.rmutk.ac.th

²สาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ 10120

² Program of Thai Wisdom Product Development, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok e-mail: wongsathongdee.a@mail.rmutk.ac.th

³ สาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ 10120

³ Program of Thai Wisdom Product Development, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok e-mail: amornrat.a@mail.rmutk.ac.th

* Corresponding author, e-mail: amornrat.a@mail.rmutk.ac.th

($\bar{X}=4.7$, S.D.=0.56) ด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.91) ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจสามารถตั้งโต๊ะได้มากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.77) และ ความพึงพอใจโดยรวม พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.99) ต้นแบบผลิตภัณฑ์ควรที่จะจำหน่ายในราคา 10,000-15,000 บาท (52%, จำนวน 26 คน)

คำสำคัญ: การประดิษฐ์, โคมไฟ, การปักผ้าไทย

ABSTRACT

This study aimed to investigate the customers demand on lamp production, to develop lamp production with Thai embroidery technique that answers the customers demand and to evaluate customers' satisfaction toward. The three three-dimensional (3D) pattern of lamp production with Thai embroidery technique were designed. The participants were three technicians who are experts in manufacturing and product design. Research instrument an open-ended questionnaire. The technicians were selected as they were the most suitable pattern. The model of lamp production was made, and the product was used by the result of customers' satisfaction questionnaire evaluation. The participants were 50 customers who are interested in Thai embroidery technique. The highest customers' satisfaction score in each aspect was 1) Product design aspect, the customers satisfied the size between the pattern and the most lamps of product ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.56), 2) The beauty of product, the consumers were satisfied with the color of product ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.91), 3) The usefulness aspect, the customers satisfied the table as much as product designed possibility ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.77), and 4) the satisfaction toward whole product, the lamp production with Thai embroidery technique gained the customer satisfaction at the highest level ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.99). The prototype product was suggested to distribute at 10,000-15,000 bath (52%, 26 persons).

Keywords: Decorating, Lamp, Thai Embroidery Technique

บทนำ

การปักผ้าเป็นศิลปหัตถกรรมที่มีมาตั้งแต่โบราณทำขึ้นเพื่อตกแต่งให้เกิดความสวยงาม เป็นขั้นตอนต่อจากการทอผ้า หรือนำผ้าสำเร็จรูปมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม เครื่องแต่งกาย และประยุกต์ใช้กับงานพิธีต่าง ๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การปักผ้าเป็นค่านิยมของสตรีในราชสำนักฝ่ายในที่ต้องเรียนรู้ให้ชำนาญ ซึ่งการปักผ้าแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ผ้าปักไหม เป็นการปักผ้าตกแต่งเป็นลวดลายด้วยไหมสีต่าง ๆ และ 2) ผ้าปักดิน เป็นการปักผ้าที่ใช้วัสดุที่ทำมาจากโลหะได้แก่ดิน (โลหะที่ดึงเป็นเส้นแล้วนำมาขดเป็นรูปวงกลม มีรูปร่างเหมือนลวดสปริง), แลง (โลหะที่รีดแบนเป็นเส้น เช่นเดียวกับเส้นดอกสำหรับสานเครื่องจักสาน), เลื่อม (การนำเส้นโลหะมาดัดให้ได้ความ

ยาวตามที่ต้องการ แล้วนำมาตีเป็นรูปวงกลมแบนหรือทูน) และไหมทอง (โลหะที่รีดเป็นเส้นขนาดเล็ก แล้วนำมาปั่นควบกับเส้นไหมหรือด้าย) การปักผ้ายังนิยมตกแต่งเพิ่มเติมด้วยวัสดุชนิดอื่น เช่น รัตนชาติ (หินอัญมณี) แก้ว กระจก หรือไหมสีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสวยงาม และให้คุณค่ากับผืนผ้า รวมทั้งยังนิยมปักผ้าเป็นเครื่องราชูปโภคชนิดต่าง ๆ สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ (ดลยาเทียนทอง, 2556, น. 74-75)

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่า ผ้าปักของไทยเดิมนั้นได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน ต่อมาในช่วงสมัยยุคล่าอาณานิคมจึงรับเอาอิทธิพลมาจากชาติตะวันตก และจากการศึกษางานหัตถศิลป์ชั้นสูง พบว่า ในช่วง พ.ศ. 2466 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงให้พาช่าง

ปักผ้าชาวเวียดนามเข้ามาขลุ่ยเป็นช่างปักสะดึงหลวงที่เรียกว่าช่างสนะหรือช่างปัก (ชื่อตำแหน่ง) เป็นช่างทำเครื่องผ้าต่าง ๆ เช่น เย็บผ้า ปักผ้า ปักไหมทอง ปักทองแผ่ลวด นอกจากนี้ยังทำเครื่องหนัง เช่น อานม้า ปลอดภัย เข็มขัด หรือสายรัดบางอย่าง ช่างสนะมีทั้งฝ่ายสร้างและฝ่ายซ่อมแซม โดยช่างสนะเป็นช่างหลวงที่ได้รับการสืบทอดวัฒนธรรมมาจากสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่สังกัดกรมพระภูษา มีหน้าที่ออกแบบ ตัด เย็บ ปักผ้าต่าง ๆ เพื่อสนองพระราชประสงค์ ต่อมาในกรุงรัตนโกสินทร์ช่างสนะจึงย้ายมาสังกัดกรมช่างสิบหมู่ จากการศึกษาประวัติศาสตร์ดังกล่าว จึงพบว่างานผ้าปักไทยเป็นงานหัตถศิลป์โบราณ (รุ่งอรุณ กุลธำรง, 2557, น. 103-104)

ปัจจุบันงานหัตถศิลป์ผ้าปักชั้นสูงของไทยมีการอนุรักษ์สืบทอด โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงพบภาพปักไหมน้อยโบราณเป็นรูป “เรือสุพรรณหงษ์” ของช่างหลวงสมัยสมเด็จพระศรีสุวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า จากนั้นทรงให้ข้าราชการพิจารณาในถ้ำทอดวิชาฝีมือชั้นครูนี้ไว้ และพระราชทานวัสดุอุปกรณ์งานปักผ้าให้กับสตรีชาวไทย เพื่อเป็นการสร้างอาชีพเสริม จึงถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ถูกฟื้นฟูงานศิลป์แผ่นดินกลับมาอีกครั้ง (พัชชา อุทิศวรรณกุล และศุภกมล ดิษฐพันธ์, 2560, น. 4-5) การปักผ้าโบราณโดยมากเป็นงานประณีตศิลป์ประดับตกแต่งในเชิงจิตรกรรม อันเนื่องมาจากข้อจำกัดและเทคนิคที่ต้องการความประณีตและความตั้งใจของผู้ทำงานปักผ้าโบราณจึงไม่แพร่หลายในการนำไปประยุกต์ต่อยอดใช้กับอุตสาหกรรมแฟชั่นหรือเครื่องเรือน

มีการศึกษาองค์ความรู้ผ้าปักไทยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ การส่งเสริมงานอนุรักษ์ปักผ้ามือโบราณ (กิตติ พิมพ์เสน, ประโยชน์ เรืองโรจน์ และจำเจริญ แสงดวงแข, 2548, น. 58-62; รัตต บุญญะฤทธิ, 2555, น. 1-93; ดลยา เทียนทอง, 2556, น. 73-97, เสาวภา ไพทยวัฒน์, ศิริมาลย์ วัฒนา และสุรศักดิ์ อุโสด, 2557, น. 2-13; ธิธารัตน์ รักษาการงาน, 2558, น. 1-64; ศิวรี อรัญนารถ และศมิสสร สุทธิสังข์, 2562, น. 1-11) การพัฒนาผ้าปักไทยเป็นของที่ระลึก (อรุณวรรณ ตั้งจันทร และนิรัช

สุดสังข์, 2554, น. 92-102; อรุณวรรณ ตั้งจันทร, เกสร ธิตะจारी และนิรัช สุดสังข์, 2556, น. 55-67; นิชาภา บัวสุข, 2558, น. 1-101; เทพนรินทร์ กาฬสิทธิ์ และนิวุฒิ ปัญญา, 2558, น. 1-122; สุธิษา ศรพรหม, อุดมศักดิ์ สาริบุตร และพิชัย สดภิบาล, 2559, น. 111-123) และการพัฒนาผ้าปักไทยเป็นผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า (อ้อยทิพย์ ผู้พัฒนา และมาลา ฤทธินิ่ม, 2555, น. 1-104) ซึ่งจากการตรวจสอบเอกสารพบว่า ยังไม่มีการนำเทคนิคงานปักดินไทยโบราณมาใช้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ที่เป็นเครื่องใช้ภายในบ้าน

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการปักผ้าไทย จึงได้มีความคิดที่จะนำภูมิปัญญาการปักผ้าไทย ได้แก่ การปักดินเงินมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ให้มีความแปลกใหม่ไปจากรูปแบบเดิมที่มีอยู่ โดยใช้เทคนิคการปักผ้าไทยมาช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ให้มีความทันสมัยในด้านรูปแบบ แต่วัสดุและการผลิตยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาไทยเหมือนเดิม โดยการออกแบบเป็นเรื่องราวภาพสัตว์ป่า นิมพานต์เพื่อให้สอดคล้องกับงานปักผ้าไทย ได้แก่ สัตว์ทวิบาท (สัตว์สองขา) สัตว์จตุบาท (สัตว์สี่ขา) และปลา โดย นิมพานต์เป็นป่าในวรรณคดีและความเชื่อเรื่อง “ไตรภูมิ” ตามคติศาสนาพุทธและฮินดู มีความเชื่อว่าเป็นนิมพานต์ตั้งอยู่บนเชิงเขาสุเมรุ (วรางคณา วุฒิชัย, วิภาณี แฉ่นทอง, พลวัฒน์ ไตรสารเดช และณัฐ วิโย, 2561, น. 17-24)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย
2. เพื่อออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการสร้างผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ต้นแบบด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ต้นแบบด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์ด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย ผู้วิจัยได้ลำดับการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 บุคคลทั่วไปที่สนใจงานปักผ้าไทย จำนวน 50 คน ในพื้นที่ตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพฯ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้เกณฑ์อายุ 20 ปีขึ้นไป (Palys, 2008, pp. 697-698; Teddie & Yu, 2007, pp. 77-100) เพื่อประเมินความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 คน เพื่อทำการประเมินรูปแบบไหมไฟที่เหมาะสม จำนวน 30 รูปแบบ และประเมินภาพร่าง 3 มิติที่เหมาะสม

1.3 บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์ไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย จำนวน 50 คน ในพื้นที่ตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพฯ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์อายุ 20 ปีขึ้นไป เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย

2. เครื่องมือที่ใช้

2.1 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ (satisfaction scale) โดยใช้แบบสอบถามกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's method) (Boone & Boone, 2012, pp. 1-5; James & Perla, 2007, pp. 106-116)

2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended questions) (Kvale, 1996, pp. 189-190)

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 ทำการประเมินความต้องการรูปแบบ

ของผลิตภัณฑ์ไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ

3.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย ทำการออกแบบไหมไฟ 30 รูปแบบ และประเมินรูปแบบไหมไฟที่เหมาะสม จากนั้นทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติผลิตภัณฑ์ไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย 3 รูปแบบ แล้วทำการประเมินเพื่อหาภาพร่าง 3 มิติที่เหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3.3 นำภาพร่าง 3 มิติที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

1. ความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไหมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย รวบรวมข้อมูลจากผู้บริโภคที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ไหมไฟ (ตารางที่ 1) ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 28 และเพศหญิงร้อยละ 72 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41-50 ปี (ร้อยละ 34) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 70) ส่วนมากประกอบอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 68) และส่วนใหญ่มีรายได้ 11,000-20,000 บาท (ร้อยละ 72) กลุ่มตัวอย่างต้องการใช้เทคนิคการปักผ้าไทยนำมาพัฒนาเป็นไหมไฟ กระเป๋าเงิน กรอบภาพ ปกหนังสือ เครื่องประดับหมวก และเสื้อคลุม เท่ากับร้อยละ 24, 20, 14, 12, 10, 8, 8 และ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย (n=50)

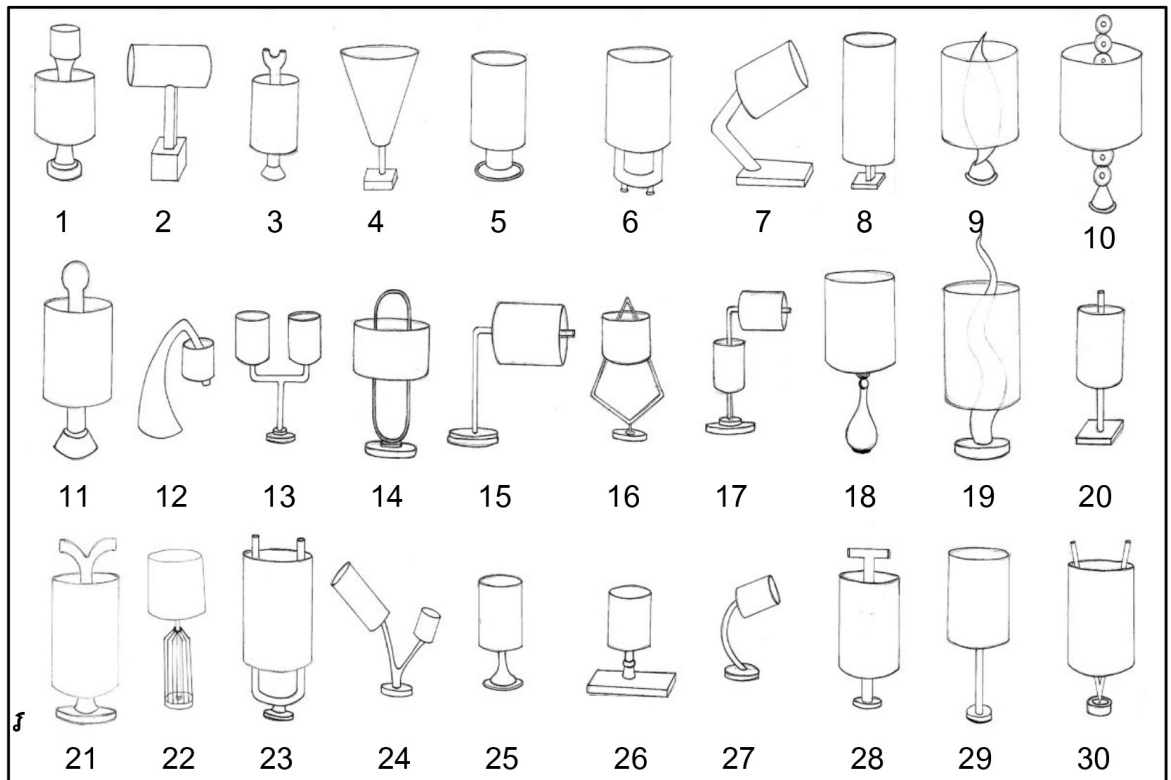
รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. ด้านผ้าที่ใช้		
- ผ้าฝ้าย	4.70 (มากที่สุด)	0.32
- ผ้าไหม	4.18 (มาก)	0.16
- ผ้าต่วน	3.64 (มาก)	0.21
2. ด้านสีที่ใช้		
- น้ำเงิน	4.66 (มากที่สุด)	0.14
- ดำ	4.14 (มาก)	0.42
- แดง	4.02 (มาก)	0.54
- น้ำตาล	3.82 (มาก)	0.46
3. ด้านลวดลายที่ใช้		
- สัตว์หิมพานต์	4.56 (มากที่สุด)	0.15
- ประเพณีไทย	4.02 (มาก)	0.76
- พุทธศาสนา	3.66 (มาก)	0.55
- การละเล่น	3.62 (มาก)	0.81
4. ด้านเทคนิคที่ใช้		
- ผสมผสาน	4.76 (มากที่สุด)	0.77
- ไทย	4.60 (มากที่สุด)	0.65
- ญี่ปุ่น	3.94 (มาก)	0.89
- ฝรั่งเศส	3.66 (มาก)	0.84
5. ด้านขนาดของลวดลาย		
- หนึ่งใบสอง	4.22 (มากที่สุด)	0.96
- เต็มชิ้น	4.18 (มาก)	0.55
- หนึ่งใบสาม	3.98 (มาก)	0.62
6. ด้านวัสดุรวม		
- ดิ้นเงิน	4.52 (มากที่สุด)	0.24
- ดิ้นทองแดง	4.28 (มากที่สุด)	0.71
- ดิ้นนาค	4.16 (มาก)	0.89

หมายเหตุ: เกณฑ์การให้คะแนนอ้างอิงจาก James and Perla (2007, pp. 106-116)

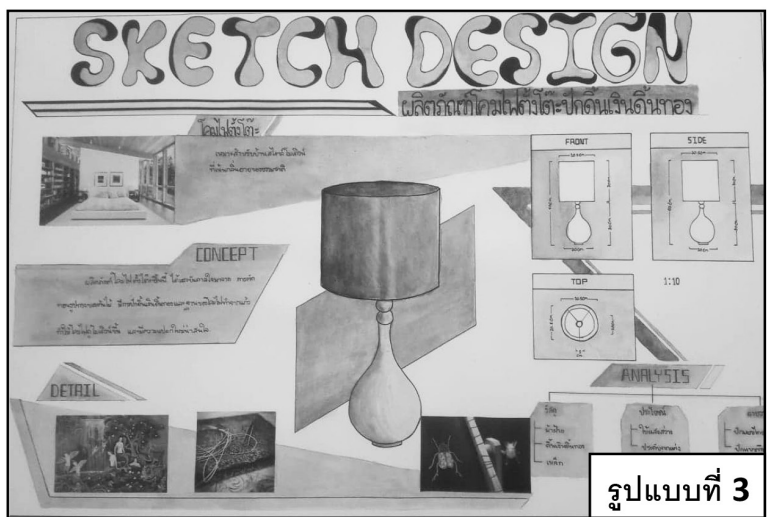
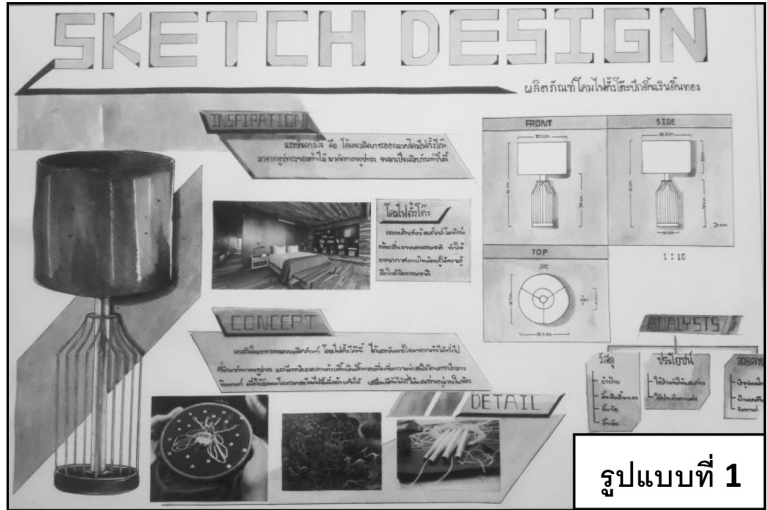
กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย ดังนี้ ด้านผ้าที่ใช้ ผู้บริโภคต้องการผ้าฝ้ายมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.32) รองลงมา ได้แก่ ผ้าไหม และผ้าต่วน ตามลำดับ ด้านสีที่ใช้ ผู้บริโภคต้องการสีน้ำเงินมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.14) รองลงมา ได้แก่ สีดำ แดง และสีน้ำตาล ตามลำดับ ด้านลวดลายที่ใช้ ผู้บริโภคต้องการสัตว์หิมพานต์มากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.15) รองลงมา ได้แก่ ประเพณีไทย พุทธศาสนา และการละเล่น ตามลำดับ ด้านเทคนิคที่ใช้ ผู้บริโภคต้องการผสมผสานมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$, S.D.=0.77) รองลงมา ได้แก่ ไทย ญี่ปุ่น และฝรั่ง ตามลำดับ ด้านขนาดของลวดลาย ผู้บริโภคต้องการหนึ่งในสองมากที่สุด ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.96) รองลงมา ได้แก่

เต็มชิ้น และหนึ่งในสาม ตามลำดับ และ ด้านวัสดุร่วม ผู้บริโภคต้องการดินเงินมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.24) รองลงมา ได้แก่ ดินทองแดง และดินนาค ตามลำดับ

2. จากการออกแบบโคมไฟ 30 รูปแบบ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเลือกโคมไฟรูปแบบที่ 22 จากนั้นทำการสร้างภาพรูปทรง 3 มิติ จำนวน 3 รูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพรูปทรง 3 มิติรูปแบบที่ 1 เนื่องจากขั้นตอนการผลิตไม่ซับซ้อน โครงสร้างมีความแข็งแรงทนทานวัสดุที่ใช้เหมาะสม มีความเหมาะสมระหว่างแสงไฟกับรูปทรง มีการดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก และมีรูปทรงสวยงาม (ภาพที่ 1 และ 2)

ภาพที่ 1 ภาพรูปทรงโคมไฟ 30 รูปแบบ ที่ใช้ในการประเมิน

ภาพที่ 2 ภาพรูปทรงสามมิติต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟ 3 รูปแบบ ที่ใช้ในการประเมิน

3. นำภาพรูปทรง 3 มิติรูปแบบที่ 1 ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ (ตารางที่ 2 และ 3) ผลการศึกษาพบว่าข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 40 และเพศหญิงร้อยละ 60 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41-50 ปี (ร้อยละ 36) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 68) ส่วนมากประกอบอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 60) และส่วนใหญ่มีรายได้ 11,000-20,000 บาท (ร้อยละ 70) (ภาพที่ 3 และ 4)

ตารางที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย (n=50)

รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. ด้านการออกแบบ		
- ขนาดระหว่างลวดลายกับโคมไฟ	4.70 (มากที่สุด)	0.56
- รูปทรงมีความผสมผสาน	3.64 (มาก)	0.43
2. ด้านความสวยงาม		
- สีที่ใช้	4.66 (มากที่สุด)	0.91
- ลวดลายที่ใช้	4.02 (มาก)	0.27
- เทคนิคที่ใช้ในการปัก	3.82 (มาก)	0.66
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย		
- สามารถตั้งโต๊ะได้	4.52 (มากที่สุด)	0.77
- ความแสงของแสง	4.18 (มาก)	0.73
4. ความพึงพอใจโดยรวม	4.23 (มากที่สุด)	0.99

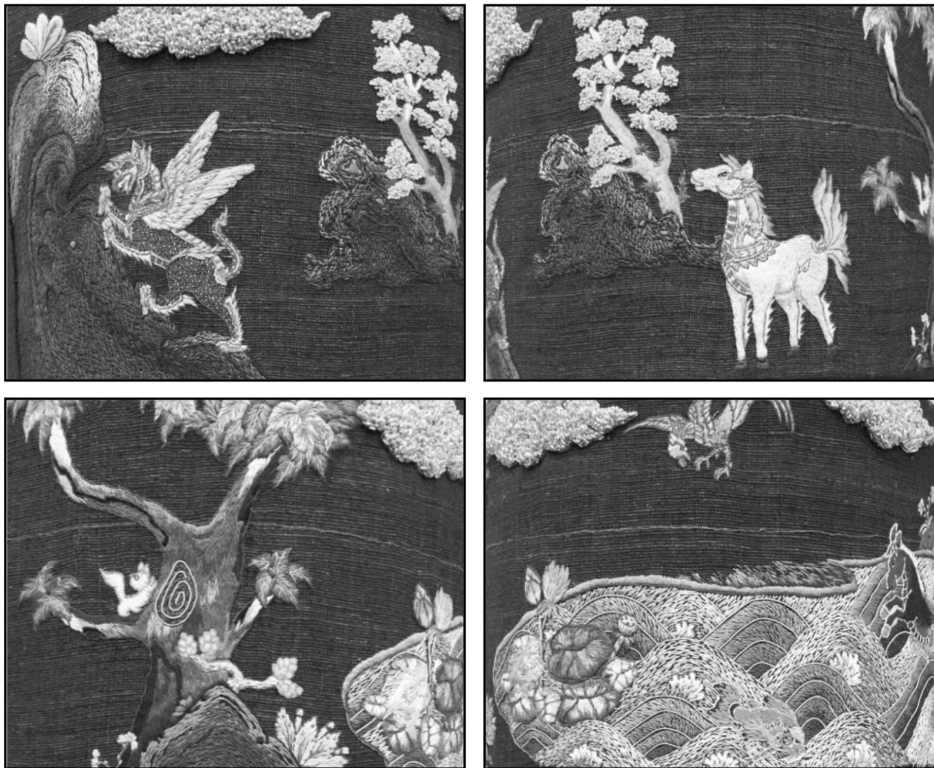
หมายเหตุ: เกณฑ์การให้คะแนนอ้างอิงจาก James and Perla (2007, pp. 106-116)

ผลการประเมินความพึงพอใจ ด้านการออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจขนาดระหว่างลวดลายกับโคมไฟมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.56) รองลงมา ได้แก่ รูปทรงมีความผสมผสาน ด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจสีที่ใช้มากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.91) รองลงมา ได้แก่ ลวดลายที่ใช้ และเทคนิคที่ใช้ในการปัก ตามลำดับ ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจ สามารถตั้งโต๊ะได้มากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.77) รองลงมา ได้แก่ ความสว่างของแสง และ ความพึงพอใจโดยรวม พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.99)

ตารางที่ 3 คำถามการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อด้านแบบผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย (n=50)

รายการ	ร้อยละความพึงพอใจ
ท่านคิดว่าผลิตภัณฑ์ควรจัดจำหน่ายในราคาเท่าไร?	
- 10,000 ถึง 15,000 บาท	52
- 15,001 ถึง 20,000 บาท	46
- 20,001 ถึง 25,000 บาท	2
หากผลิตภัณฑ์งานปักตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหมผลิตมาเพื่อจำหน่าย ท่านคิดว่าจะจำหน่ายได้หรือไม่?	
- จำหน่ายได้	80
- ไม่แน่ใจ	20
- จำหน่ายไม่ได้	0

ผู้บริโภคเห็นสมควรให้ขายที่ราคา 10,000-15,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมา ได้แก่ 15,001-20,000 บาท และ 20,001-25,000 บาท ตามลำดับ และผู้บริโภคร้อยละ 80 มีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ชิ้นนี้สามารถที่จะจัดจำหน่ายได้

ภาพที่ 3 การออกแบบการปักดินเป็นภาพสัตว์ป่าหิมพานต์ ได้แก่ สัตว์ทวิบาท (สัตว์สองขา) สัตว์ จตุบาท (สัตว์สี่ขา) และปลา

ภาพที่ 4 ต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย

อภิปรายผล

การประดิษฐ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในด้านรูปแบบที่แปลกใหม่จากโคมไฟของเดิม โดยยึดตามหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ด้านหน้าที่ใช้ ด้านสีที่ใช้ ด้านลวดลายที่ใช้ ด้านเทคนิคที่ใช้ ด้านขนาดของลวดลาย และด้านวัสดุร่วม นอกจากนี้ยังคำนึงถึงการออกแบบ ด้านความสวยงาม ด้านการใช้ประโยชน์ และราคาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ติบุญมี ณ ชุมแพ (2550, น. 10-18) ที่กล่าวว่า การประดิษฐ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงหน้าที่ประโยชน์การใช้สอย (Function) ความปลอดภัยในการใช้งาน (Safety) ความแข็งแรงของวัสดุ (Strength of material) ความสะดวกสบายในการใช้งาน (Ergonomics) ความสวยงามประณีต (Aesthetics) มีราคาที่เหมาะสม (Reasonable price) มีการซ่อมแซมได้ง่าย (Maintenance) วิธีการผลิตที่เหมาะสม (Cleaner production) และมีการขนส่งเคลื่อนย้ายที่สะดวก (Convenient transportation)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อรัญ วาณิชกร (2559, น. 2-10) ที่กล่าวว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ถ่วงน้ำหนักกับความเรียบง่ายของรูปทรง ออกแบบให้สัมพันธ์กับสภาพสังคมในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ที่ดีต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างวัสดุ มีความสวยงามและนำไปใช้ประโยชน์ได้ การออกแบบที่ดีต้องวางโครงสร้างของงานอย่างเหมาะสม มีการเลือกใช้วัสดุให้ตรงกับรูปแบบและลวดลายที่ต้องการ นอกจากนี้เป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น

การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคมไฟด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย การใช้เทคนิคการปักเงินมาช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามประณีต (พึงพอใจมากที่สุด) ผลิตภัณฑ์สื่อถึงความ เป็นภูมิปัญญาไทย ซึ่งสอดคล้องกับ บัณฑิต อินทร์คง (2557, น. 12-18) ที่กล่าวว่า งานตกแต่งด้านสถาปัตยกรรม ก็เพื่อให้เกิดความสวยงาม และออกแบบให้เหมาะสมกลมกลืนกับผลิตภัณฑ์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบคอมพิวเตอร์ด้วยเทคนิคการปักผ้าไทยในครั้งนี้ ได้ออกแบบเป็นเรื่องราวภาพสัตว์ป่า หิมพานต์ได้แก่ สัตว์ทวิบาท สัตว์จตุบาท และปลา เป็นการช่วยอนุรักษ์ ภูมิปัญญาการปักผ้าไทยให้คงอยู่สืบไป เป็นการพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตไทย เป็นการสร้างองค์ความรู้การปักผ้าไทย และกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย สอดคล้องกับรายงานการวิจัยก่อนหน้านี้ที่ได้ศึกษาองค์ความรู้งานปักผ้าไทย เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาการปักผ้าในประเทศไทย ดังนี้ กิตติ พิมเสน, ประโยชน์ เรื่องโรจน์ และจำเจริญ แสงดวงแข (2548, น. 58-62) ศึกษาการผลิตผ้าปักของชาวบ้านจังหวัดปัตตานี รัตริส บุญญะฤทธิ์ (2555, น. 1-93) ศึกษาการประยุกต์ลวดลายและการปักผ้ามือโบราณล้านนาสร้างสรรค์ ดลยา เทียนทอง (2556, น. 73-97) รายงานความก้าวหน้าศิลปหัตถกรรมการเย็บปักถักร้อยของสตรีไทยรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสาวภา ไพทยวัฒน์, ศิริมาลย์ วัฒนา และสุรศักดิ์ อุโสถ (2557, น. 2-13) ศึกษาการส่งเสริมงานอนุรักษ์งานปักผ้าเครื่องแต่งตัวชุดโซนละครจำไทยของชุมชนเขียนนิวาสน์ ทรอกไก่แจ้ กรุงเทพมหานคร ธีรารัตน์ รักการงาน (2558, น. 1-64) รายงานการศึกษามโนคติของผู้หญิงกับงานปักผ้าไทย ศิวรี อธิญานร และศมิสสร สุทธิสังข์ (2562, น. 1-11) ศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตหัตถศิลป์ผ้าปักไทย-เวียตนาม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. งานวิจัยการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ด้วยเทคนิคการปักผ้าไทย สามารถนำไปสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ได้ จึงควรที่จะมีการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค
2. ควรมีการพัฒนาในเรื่องของสไตล์ (Style) และดีไซน์ (Design) มาสนับสนุนการพัฒนาคอมพิวเตอร์ รวมไปถึงเทรน (Trend) ในปัจจุบันและอนาคต เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในทุกระดับ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ พิมเสน, ประโยชน์ เรื่องโรจน์ และจำเจริญ แสงดวงแข. (2548). ศึกษาการผลิตผ้าปักของชาวบ้านจังหวัดปัตตานี. *วารสารปาริชาติ* (ฉบับบัณฑิตศึกษา), 18(3), น. 58-62.
- ดลยา เทียนทอง. (2556). ความก้าวหน้าในศิลปหัตถกรรม การเย็บปักถักร้อยของสตรีไทย รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. *วารสารไทยศึกษา*, 9(2), น. 73-97.
- เทพนรินทร์ กาฬสิทธิ์ และนิวุฒิ ปัญญา. (2558). การประดิษฐ์ตุ๊กตาล้านนาเพื่อการตกแต่งด้วยเทคนิคการปักแบบไทย. (โครงการพิเศษ) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ธีรารัตน์ รักการงาน. (2558). *มโนคติของผู้หญิง*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- นิชาภา บัวสุข. (2558). *เครื่องประดับที่แสดงถึงคุณค่าและความสำคัญของผู้หญิงไทยยุคใหม่*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- บัณฑิต อินทร์คง. (2557). ศิลปะลายรดน้ำและลายกำมะลอ: องค์ความรู้ที่ไม่เคยสูญ. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์*, 1(2), น. 168-185.
- พัตชา อุทิศวรรณกุล และศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์. (2560). ภูมิปัญญาผ้าอาเขียน: อัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมหัตถศิลป์ผ้าปักไทย ลาว และเวียตนาม. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์*, 4(1), น. 2-41.
- รัตริส บุญญะฤทธิ์. (2555). *การประยุกต์ลวดลายและการปักผ้ามือโบราณล้านนาสร้างสรรค์*. (รายงานการวิจัย) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- รุ่งอรุณ กุลธำรง. (2557). การดำรงอยู่ของงานช่างสนะในสังคมไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. *วารสารไทยศึกษา*, 9(2), น. 100-130.

- วรางคณา วุฒิชัย, วิราณี แว่นทอง, พลวัฒน์ โตสารเดช และณณัฐ วิโย. (2561). การศึกษางานศิลปะเกี่ยวกับสัตว์หิมพานต์ที่ใช้ในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระมหากษัตริย์ไทยและเชื้อพระวงศ์ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดมยุระคนธรรพ์. *วารสารศรีวนาลัยวิจัย*, 8(2), น. 117-124.
- สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ. (2550). *การศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุธิษา ศรพรหม, อุดมศักดิ์ สาริบุตร และพิชัย สดภิบาล. (2559). การศึกษาและการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้ง. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 7(2), น. 111-123.
- เสาวภา ไททยวัฒน์, ศิริมาลย์ วัฒนา และสุรศักดิ์ อุโสด. (2557). การส่งเสริมงานอนุรักษ์งานปักผ้าเครื่องแต่งตัวชุดโขนละครรำไทยของชุมชนเขียนนิเวศน์ตรอกไก่แจ้กรุงเทพมหานคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 2(2), น. 2-13.
- ศิริวี อรัญนารถ และศมิสสร สุทธิสังข์. (2562). หัตถศิลป์ผ้าปักไทย-เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(2), น. 1-11.
- อรัญ วานิชกร. (2559). *หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณวรรณ ตั้งจันทร์ และนิรัช สุดสังข์. (2554). การออกแบบผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกจากผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 1(2), น. 92-102.
- อรุณวรรณ ตั้งจันทร์, เกสร ธิตะจารี และนิรัช สุดสังข์. (2556). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 4(2), น. 55-67.
- อ้อยทิพย์ ผู้พัฒนา และมาลา ฤทธิณี. (2555). *ศิลปะงานตัดต่อผ้าและการปักตกแต่งลวดลายสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า*. (รายงานการวิจัย) ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Boone, H. N., Jr. & Boone, D. A. (2012). *Analyzing Likert data*. *Journal of Extension*, 50(2), pp. 1-5.
- James, C. & Perla, R. J. (2007). Ten common misunderstandings, misconceptions, persistent myths and urban legends about Likert scales and Likert response formats and their antidotes. *Journal of Social Sciences*, 3(3), pp. 106-116.
- Kvale, S. (1996). *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: Sage.
- Palys, T. (2008). Purposive sampling. In: Given, L. M. (Ed.) *The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods*. pp. 697-698 (Vol. 2), Los Angeles: Sage.
- Teddie, C. & Yu, F. (2007). Mixed methods sampling: A typology with examples. *Journal of Mixed Methods Research*, 7(1), pp. 77-100.